

Justisdepartementet

(Sendt elektronisk)

7.6.2018

**FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSIKRINGSAVTALELOVEN – HØRINGSUTTAELSE PÅ
VEGNE AV ENTERCARD NORGE (SNR. 18/1086)**

På vegne av EnterCard Norge kommenteres med dette Justisdepartementets høringsnotat av mars 2018 med forslag til endringer i forsikringsavtaleloven («Forslaget»). EnterCard er Skandinavias største selvstendige tilbyder av usikret forbrukerkreditt, primært i form av kredittkort og forbrukslån.

EnterCards interesse i Forslaget knytter seg til at selskapet tilbyr aksessoriske forsikringer til sine kredittavtaler, herunder reiseforsikring, gjeldsforsikring, forsikring mot ID-tyveri og betaling egenandel ved skade på leiebil. Det dreier seg om standardiserte spesialforsikringer der EnterCard opptrer som *forsikringsagent*. Reiseforsikring er kostnadsfri for kunden såfremt reisen i vesentlig grad er betalt med kredittkort. For de øvrige forsikringer betales begrensede premiebeløp. Avtalene inngås i stor utstrekning elektronisk ved standardiserte og automatiserte prosedyrer.

1 GENERELLE KOMMENTARER

Forslaget er initiert av implementering av Forsikringsdistribusjonsdirektivet (IDD) som ledd i Norges EØS-rettslige forpliktelser. Justisdepartementet foreslår utover det en ganske omfattende revisjon av forsikringsavtaleloven. Vi er enig i at den snart tredve år gamle loven trenger en generell oppgradering. Vi finner det imidlertid problematisk at det foreslås gjennomgripende endringer tilsynelatende uten konsekvensutredning. En del av de foreslåtte bestemmelser fremstår også som uklare og innfløkte, og de tilhørende kommentarer er knappe. Vi støtter derfor høringsuttalelsen fra Finans Norge der det foreslås at lovgiver på dette stadium kun

gjennomfører de endringer som er nødvendige på grunn av IDD, og det nedsettes et utvalg for å foreta en generell revisjon av forsikringsavtaleloven. EnterCard Norge kan også slutte seg til de øvrige deler av høringsuttalelsen fra Finans Norge.

Fra EnterCards synspunkt er det uheldig at Forslaget oppstiller generelle forpliktelser som i liten grad nyanserer mellom hva slags type forsikringer det er tale om, i hvilken kontekst forsikringen tilbys, og ikke minst, hva slags kostnader kunden påføres ved forsikringsavtalen. Det er en vesentlig forskjell på f.eks. en gratis reiseforsikring tilknyttet et kredittkort og en pensjonsforsikring med en årlig premie på et femsifret beløp. Kravene til opplysningsplikt og avtaleinnhold bør tilpasses disse forskjellene. Hvis samtlige forsikringstyper skal behandles over samme rettslige lest, vil det skape unødvendig byråkrati og ineffektivitet som betyr et dårligere og dyrere tilbud for de forbrukerne som loven er ment å beskytte.

2 KOMMENTAR TIL FORSLAGET TIL NY FORSIKRINGSAVTALELOV § 1-2

I følge Forslaget § 1-2 første ledd annet punktum skal loven gjelde *"så langt den passer på forholdet mellom forsikringstakeren og forsikringsformidleren"*.

EnterCard Norge er enige i at forsikringstakerens rettigheter i utgangspunktet bør være de samme uavhengig av om avtalen inngås direkte eller gjennom en agent. Men vi kan ikke se at det derved er nødvendig å pålegge agenten de samme forpliktelser som forsikringsgiveren, slik lovutkastet synes å gjøre. Det gjelder særlig i tilfeller der forsikringsagenten tilbyr forsikring som et aksessorium til sin egen primærtjeneste. Agenten kan da ikke forventes å ha generell kunnskap og kompetanse innen forsikring, og agenten vil være avhengig av forsikringsgiverens formularer og veiledning. Det vil også kunne variere i praksis hvilke forpliktelser som oppfylles via agent og hva forsikringsgiver gjør direkte mot kunden.

Hovedregelen bør derfor være at det er forsikringsgiveren som har ansvaret for at kundens rettigheter etter loven oppfylles. Vi kan ikke se at det da er nødvendig at forsikringsagent skal stå i samme rettslige stilling som assurandør. Det vises videre til at kunden er godt sikret mot forsømmelser fra agenten ved at forsikringsgiver svarer for agentens opptreden, jf. Forslaget § 1-2 tredje ledd.

Det er uansett uklart hva som ligger i formuleringen *"så langt den passer"*. Etter vårt syn bør lovgiver angi presist hvilke forpliktelser som påhviler agenten. Det bør ikke overlates til rettsanvenderens skjønn.

3 KOMMENTARER TIL FORSLAG TIL NY FORSIKRINGSAVTALELOV § 1-3

Forslaget til forsikringsavtalelov § 1-3 skal implementere IDD artikkel 17 og 20.

Forslaget referer til *selskapet* uten verken å definere hvilke aktører som vil være omfattet av dette begrepet eller å differensiere mellom de ulike pliktene bestemmelsen viser til, selv om det er opplagt at visse kun er relevante for forsikringsselskapene/forsikringsforetakene, jf. også Forslaget § 1-4 hvor samme argumentasjon gjør seg gjeldende. For øvrig støtter vi Finanstilsynets syn i høringsvar av 4. juni om at lov om forsikringsavtaler (FAL) gjelder distribusjon og inngåelse av avtaler om forsikring, og at veiledningsplikten etter lovforslaget derfor ikke bør omfatte andre finansielle tjenester, da dette vil følge sektorlovgivningen for de aktuelle tjenestene/produktene.

Etter det vi kan se pålegger Forslaget mer omfattende rådgivningsforpliktelser på forsikringsgiver/forsikringsformidler enn det som følger av direktivteksten. Artikkel 20 skiller uttrykkelig mellom tilfeller der forsikringsgiversiden gir kunden individuell rådgivning og der det ikke gis slik rådgivning. Begge deler er tillatt etter direktivet, men forsikringsgiversiden pålegges forskjellige forpliktelser for de to typetilfeller.

Etter Forslaget § 1-3 følger det imidlertid at selskapet *skal* gi kunden individuell rådgivning. Det vises til bestemmelsens annet ledd der det følger:

"Selskapet skal etter behov veilede kunden i valget mellom ulike typer av produkter og tjenester som tilbys, herunder gi informasjon og veiledning om alternative dekningsformer og om aktuelle tilleggsdekninger. Alle tilbud og anbefalinger som rettes til kunden, skal være basert på opplysninger om kundens ønsker og behov, herunder om kundens økonomiske situasjon i den utstrekning det er relevant. Selskapet skal ikke inngå avtale hvis selskapet burde forstå at avtalen ikke er i kundens interesse"

Også bestemmelsen fjerde ledd synes å bygge på en generell individuell rådgivningsplikt:

"Selskapet skal gi kunden de opplysninger som er nødvendige for at kunden kan forstå, overveie og sammenligne tilgjengelige tilbud. Alle opplysninger selskapet gir, skal være redelige og klare,

og de skal ikke være villedende. All reklame mv. skal være tydelig merket som markedsføring eller reklame. Det kan ikke kreves særskilt vederlag av kunden for oppfyllelse av opplysningsplikter etter lov eller forskrift. Selskapet skal ta rimelige skritt for å forsikre seg om at den enkelte kunde forstår informasjonen, herunder gi hensiktsmessig veiledning og advarsel om eventuell risiko forbundet med avtalen"

Etter vårt syn er disse bestemmelsene ikke i samsvar med IDD artikkel 20 fordi det innføres en helt generell individualisert rådgivningsplikt.

Det følger av forslaget § 1-1 at forsikringsformidler som hovedregel likestilles med forsikringsselskapet (se våre betraktninger over). Det betyr at den individuelle veiledningsplikten også påhviler forsikringsagenter. Videre medfører brudd på veiledningsplikten etter § 1-3 objektivt erstatningsansvar etter § 1-9, noe som kan medføre omfattende konsekvenser for forsikringsgiversiden. Det gjelder særlig i tilfeller der en forbruker mangler en relevant forsikringsdekning, og påføres tap på grunn av det.

En individuell veiledningsplikt som knesatt i § 1-3 er i praksis uforenelig med omsetning av standardiserte forsikringsprodukter inngått ved automatisert avtaleinngåelse. Blir en slikt plikt innført betyr det i praksis at EnterCard Norge må slutte å formidle forsikringer. Med tanke på at disse forsikringene medfører begrensede eller ingen utgifter for kundene, vil det gå utover forbrukernes interesser.

Vi kan heller ikke se at kundene har noe tungtveiende behov for individuell veiledning for de forsikringer det her er tale om. For eksempel vil en del av EnterCards kunder vil ha tegnet reiseforsikring ved egen polise. Da vil de være dobbeltforsikret når de også får reiseforsikring via kredittkortet. Men siden den sistnevnte forsikringen er kostnadsfri for kunden, må dette anses uproblematisk.

Dersom det innføres en ubetinget individuell veiledningsplikt slik som foreslått i § 1-3 vil det medføre store endringer i forsikringsmarkedet i Norge. Det er antagelig bare de store nasjonalt baserte assurandørene med fullsortiment som har mulighet til å oppfylle slike forpliktelser. For ordinære forbrukere vil det antagelig være vanskelig å få individuell veiledning fra flere forsikringsgivere, og det vil innebære et press mot at kunden samler alle sine forsikringer samme sted. Dette skaper ineffektivitet og svekker konkurransen.

En individuell veiledningsplikt vil dertil virke diskriminerende overfor utenlandsk baserte forsikringsgivere som selger standardiserte produkter via forsikringsformidler. De har liten eller ingen praktisk mulighet til å yte individuell veiledning. Etter vårt syn er dette en klar og omfattende handelshindring som ville være i strid med de fire friheter i EØS-avtalen, mer bestemt artikkel 31 (etableringsrett) og artikkel 36 (tjenesteytelse). Det bemerkes at en hovedhensikten med IDD er å tilrettelegge for et felleseuropeisk forsikringsmarked. Det ville da være et paradoks om den norske gjennomføringsloven for IDD innfører omfattende rettsstridige handelshindringer.

4 KOMMENTARER TIL FORSLAGET TIL FORSIKRINGSAVTALEFORSKRIFT § 2

Forslaget til ny forsikringsavtaleforskrift § 2 implementerer IDD artikkel 19. Etter ID artikkel 19 nr. 2 skal det opplyses om størrelsen på vederlaget til forsikringsformidleren dersom det betales direkte av kunden.

Dersom forsikringsformidleren mottar vederlag fra andre, herunder forsikringsselskapet, skal det opplyses om arten og formen på dette, jf. artikkel 19 nr. 1 e og d. Derimot kreves det ikke at det skal opplyses om størrelsen på slikt vederlag. Poenget med bestemmelsen er at kunden skal vite hva slags interesser forsikringsformidleren har i saken.

Vi forstår imidlertid Forslaget til ny forsikringsavtaleforskrift § 2 fjerde ledd nr. 1 slik at kunden skal få opplysninger om størrelsen på vederlaget til forsikringsformidler uansett hvem som betaler vederlaget. Det kan vi vanskelig se er i samsvar direktivet. Det er også et svært inngripende krav ettersom det betyr at partene må offentliggjøre sensitive forretningsvilkår, som er gjenstand for konfidensielle forhandlinger. Vi kan heller ikke se at dette er informasjon som kundene har behov for. Det avgjørende for kunden må være prisen på forsikringen, ikke hvordan inntektene fordeles mellom aktørene på forsikringsgiversiden. Det bemerkes videre at vederlagsberegningen kan være svært komplisert; avtalene er ofte knyttet til volum på antall poliser, antall skadesaker m.v. og kan inneholde bestemmelser om fordeling av faste kostnader. Dette vil ofte ikke være informasjon som kunden meningsfullt kan relatere til eget forsikringsforhold.

Også på dette punkt er det tale om en inngripende regel som er i strid med EØS-avtalens bestemmelser om de fire friheter. Offentliggjøring av vilkår vil svekke konkurransen, og kan gjøre det særlig vanskelig for nye aktører på markedet. Avtalene om forsikringsdekning kan

også omfatte flere land, slik at en særnorsk regel om offentliggjøring vil kunne gripe inn i andre lands markeder.

Vennlig hilsen

Freddy Syversen

Administrerende direktør, EnterCard Group AB

Ida Bråthen Helberg

Head of Compliance, Norway